

Yavaş Şehir Hareketi: Seferihisar Halkının Tutum ve Algıları İle Yaşam Doyumları*

Slow City Movement: Attitudes and Perception of the Seferihisar Residents With the Life Satisfaction

Prof. Dr. A. Celil ÇAKICI

Mersin Üniversitesi,
Turizm Fakültesi
E-posta: celilcakici@mersin.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Uysal YENİPINAR

Mersin Üniversitesi,
Turizm Fakültesi
E-posta: uysalyenipinar@mersin.edu.tr

Arş. Gör. Sercan BENLİ

Mersin Üniversitesi
Turizm Fakültesi
E-posta: sercanbenli@mersin.edu.tr

Öz

Araştırmanın amacı; Seferihisar halkının Yavaş Şehir Hareketi'ni ne şekilde algıladıkları ve bunun yaşam doyumlarını etkileyip etkilemediğini belirlemektir. Araştırma ilişkisel tarama modeliyle tanımlayıcı türde tasarlanmıştır. Veriler, alan yazına dayalı geliştirilen bir anket ile toplanmıştır. Anket, mahalle ve yaş grubu bazında kota örnekleme tekniğine göre yüz yüze uygulanmıştır. Analizlerde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, faktör ve regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Çalışmada Seferihisar halkı, Yavaş Şehir Hareketi'ni doğal çevreye etkisi, refah düzeyine etkisi, kültürel ve ekonomik etki şeklinde dört başlıkta algılamaktadır. Turizme yakın olan Seferihisar halkının genel olarak turizmi olumlu yönde algıladıkları bulgulanmıştır. Ayrıca, Seferihisar Yavaş Şehir olduktan sonra yerel halkın yaşam doyumuna olumlu yönde katkı sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, yavaş şehir, yavaş yiyecek, turizmin algılanması, yaşam doyumunu.

Abstract

The aim of the study is to determine the perceptions of Seferihisar residents on Cittaslow in their city and if Cittaslow effected their life satisfaction or not. It was designed as a descriptive type of research via relational search model. Data were collected through a questionnaire which was developed based on the literature. Questionnaires were implemented face-to-face to the residents of Seferihisar via on quota sampling, in which the quotas were determined based on district and age groups. Besides descriptive statistics, factor and regression analysis were used. The people living in Seferihisar perceived the results of Cittaslow practices in their city under the four factors; namely impacts on the natural environment, the effects on welfare, the cultural influences and the economic impacts. It was found that Seferihisar residents had a positive attitude towards tourism and they thought that after becoming a Cittaslow, tourism development based on Cittaslow influenced positively their life satisfaction.

Key words: Cittaslow, slow city, slow food, perception of tourism, life satisfaction

* Bu çalışmanın daraltılmış hali 14. Ulusal Turizm Kongresi'nde sunulmuştur.

1. Giriş

Turizm; toplumların sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamlarını etkilemektedir (Berber, 2003: 205). Turizmin gelişmeye başladığı dönemde, genellikle ekonomik faydadan dolayı olumlu algılandığı, zamanla fiziki çevrede meydana gelen olumsuz değişimler ve turistlerin geliş nedenleri değişmesiyle başlangıçta oluşan olumlu algılamalar olumsuzla dönüşebilmektedir (Akova, 2006: 11). Bu olumsuz dönüşümler arasında yaşam doyumu da yer alabilmektedir. Başlangıçta ekonomik etkiler nedeniyle yaşam doyumu yükselirken, özellikle destinasyonun olgunluk aşamasında yükselen fiyatlar, artan trafik, suç, uyuşturucu, gürültü gibi çok sayıda faktörün etkisiyle yaşam doyumu düşüşe geçebilmektedir. Turizmin gelişimi sonucunda ekonomik fayda sağlansa da, başta planlanmayan ve göz ardı edilen sosyal ve çevresel maliyetlerin giderek öne çıkması, halkın bölgeye gelen turistlerin bir fırsat olduğu konusunda endişeye kapılmasına neden olabilmektedir (Akış, 1996: 10). Bu çerçevede turizm, insanları daha mutlu veya daha mutsuz eden bir sektör olabilmektedir. Buradan hareketle, bir yörede turizm adına yaşanan bir gelişim, başlangıçta yaşam doyumlarını yükseltse bile, zaman içinde olumsuz yönde etkileme eğilimine girebilir. Diğer taraftan, bir turizm destinasyonunda yaşayan insanlar, yörelerine özgü gelişen turizm faaliyetlerinin sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerini farklı şekillerde algılayabilmektedirler (McGehee ve Andereck, 2004: 139).

Küreselleşme ile birlikte şehirlerin evrensel bir kültür doğrultusunda standartlaşarak tek tipleşmesine karşı bir duruş olarak 'Yavaş Felsefesi'; yerel değerlerin korunması, bölgelerin kendilerine has olan özelliklerinin sürdürülebilir bir şekilde devam ettirilebilmesini temel almaktadır (Yurtseven ve diğ., 2010: 2-3). Yavaş Şehir Hareketi, kültür ve turizm bileşenli bir anlayış olarak doğal ve kültürel değerlerin korunup yerel ölçekte geliştirilmesini amaç edinerek bölgesel ekonomik gelişmeyi ve kalkınmayı da desteklemektedir (Akman ve diğ., 2013: 38). Bu çalışmada, Seferihisar halkının Yavaş Şehir Hareketi'ni nasıl algıladığı ve söz konusu hareketin yaşam doyumlarını etkileyip etkilemediğine ilişkin yapılan araştırmanın bulgularına yer verilmektedir.

2. Yavaş Şehir Hareketi'nin Gelişimi

Destinasyonlarda özgünlüğün ve sürdürülebilirliğin sağlanmasının bir yolu olarak yavaş şehir uygulamalarının benimsenmesi gerekmele birlikte hareketin temelini zemin oluşturan Yavaş Yiyecek (Slow Food) Hareketi'nin incelenmesi yararlı olacaktır.

Yavaş Yiyecek Hareketi, 1986 yılında İtalyan gastronomi yazarı Carlo Petrini öncülüğünde başlatılan, Mc Donald's fast food zincirinin Roma'nın tarihi Piazza di Spagna Meydanı'nda şube açma girişimine karşı bir eylem olarak ortaya çıkmıştır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 127). İyi, temiz ve adil beslenme düşüncesini savunan yavaş yiyecek olgusu aynı zamanda yok olmaya yüz tutmuş yerel lezzetlerin korunmasını ve gelecek nesillere aktarılmasını da hedeflemektedir (Mayer ve Knox, 2006: 326). İyi; tüketilen yiyeceğin doğal aromasını ve görüntüsünü bozmadan özgün tadın sunulabilmesini amaçlarken, temiz; insan sağlığının ön planda tutularak yiyeceklerin doğal sisteme zarar vermeyecek şekilde üretilmesi şeklinde ifade edilmekte, adil ise; yiyeceklerin üretiminde görev alan kişilerin sahip oldukları hakların adil bir şekilde dağıtılması ve denetlenmesidir (Yurtseven ve diğ., 2010: 18).

Yavaş Yiyecek Hareketi, yerel yiyeceklerin standartlaştırılmasının önüne geçerek doğallığının ve özgünlüğünün korunması amacıyla oluşturulmuş, dünya etrafında 100.000 üyesiyle uluslararası bir birliktir (Yurtseven, 2007: 19). Hareketin temel amaçları arasında bölgesel yemek ve damak tadını yeniden keşfetmek, hazır gıda ve standartlaşmaya karşı özgün yiyeceklerin korunması ve teşvik edilmesi, iyi ve doğal yemek yemenin hazzına ulaşmak için insanların yerel yiyeceklere yönelik ilgi duymalarını ve meraklanmalarını sağlama amaçları yer almaktadır (Mayer ve Knox, 2010: 1552).

1999 yılında Yavaş Yiyecek Hareketi'nin kurucusu Carlo Petrini ile bu hareketin öncüleri olan Bra, Greve in Chianti, Orvieto ve Positano şehirlerinin belediye başkanları tarafından Yavaş Yiyecek Hareketi ile oluşturulan anlayışın daha kapsamlı bir şekilde ve bir şehrin bütün alanlarına uygulanabilmesi amacıyla Yavaş Şehir Hareketi'nin temelleri atılarak yerel hayatın ve doğal çevrenin korunmasının yanında kaynakların sürdürülebilir kılınması amaçlanmıştır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 128-129). Yavaş şehir olmak her aday şehir için bir geçiş sürecinden sonra gerçekleşmektedir. Yavaş şehirlerin oluşturduğu birliğe katılmak isteyen aday şehirlerin öncelikle 50.000 nüfus sayısı üst sınırını geçmemeleri gerekmektedir (Yurtseven ve diğ., 2010: 41). Yavaş Şehir olma kriterleri ise; çevre (11 adet), altyapı (13 adet), şehirselleme için teknolojiler (9 adet), yerel üretim (11 adet), misafirperverlik (5 adet), farkındalık (3 adet) ve Yavaş Yiyecek faaliyetlerine ve projelerine destek kapsamında (7 adet) olmak üzere yedi ana başlık altında toplam 59 kriter çerçevesinde Yavaş Şehir (Cittaslow) olmak isteyen şehirlerin projeler geliştirmesi ve uygulamaları gerekmektedir (Heitmann ve diğ., 2011).

Bir şehrin Yavaş Şehirler Birliği tarafından kabul edilebilmesi için her bir aday şehrin farklı imkan ve özelliklere sahip olduğu düşünüldüğünden yerine getirilmesi gereken ölçütler daha çok genel kavramlardan oluşmaktadır (Cittaslowturkiye, 2014). Yavaş Şehir olma ölçütlerinin ilk anda yerine getirilmesinin zor olması nedeniyle, aday şehirlerin kriterlerle ilgili plan veya projelerinin olması ve bunları gerçekleştirmeye istekli olmaları beklenmektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 137).

3. Araştırmanın Amacı

Turizm sektörünün, kültürel ve geleneksel değerlerin tanıtımına doğru yönelmeye başladığı belirtilmekte, tüketicilerin zevk ve tercihlerinin geleneksel değerlere sahip ürünleri tüketme eğiliminde olduğu ifade edilmektedir (Orhan, 2010: 243-254). Ayrıca yerel ürünlere verilen önemin arttığı vurgulanmaktadır (Zepeda ve Leviten-Reid, 2004: 1-6; Kesici, 2012: 33-37). McKrecher ve arkadaşları (2008: 137-148) ile Okumus ve diğerleri (2007: 253-261), yöresel yemekleri kültürel miras olarak değerlendirerek turistik destinasyonun en değerli çekicilikleri olarak nitelendirmektedirler. Turizm olumlu algılandığı kadar çok sayıda kişi için insan yığınları, izdiham, gürültü ve çöp anlamına da gelmektedir. Böyle düşünen insanlar için, turizm, hayvan yaşam zincirinin zarara uğraması, narin bitkilerin soyunun tükenmesi, atıkların nehirlere ve sahillere bırakılması demektir. Turizmin varlığı, doğal çevre kalitesi, insani çevre ve kaynaklarla ilgili olmasının yanında yerel kültüre de dayanmaktadır (Çalışkan ve Tütüncü, 2008: 132). Uzun bir süre için, turizm, diğer sektörlerden farklı olarak "naif" kabul edilmiştir. Ancak turizm artık diğer sektörler gibi dayandığı doğal kaynaklara zarar veren bir sektör olarak da algılanmakta, bazen de yaşam doyumunu olumsuz etkileyebilmektedir.

Araştırmanın amacı, Seferihisar halkının Yavaş Şehir Hareketi'ne ilişkin tutumları ve algıları ile yaşam doyumlarını belirlemektir. Seferihisar halkının Yavaş Şehir Hareketi üyesi şehirler ile ilgili algıları, şehir yöneticileri ve Turizm Bakanlığı, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının plan ve politikaların oluşturulmasında fayda sağlayacağı gibi, halkın beklentilerinin anlaşılmasına da ışık tutabilecektir. Seferihisar Türkiye'de ilk ve öncü şehir olduğu için diğer üye şehirlere öncülük ve önderlik etmektedir. Seferihisar halkının hareketle ilgili olumlu ya da olumsuz algıları, harekete üye diğer şehirlerin stratejilerini belirlemede, benzer olumlu hareketleri devam ettirme ya da eksiklerini giderip olumsuz hareketleri önleme konusunda yönlendirecektir. Böylece Yavaş Şehir Hareketi üyeliğinin gerektirdiği koşullar da yerine getirilecek ve sürdürülebilirlik gerçekleşecektir.

Yavaş Şehir Hareketi'ne ilişkin algıların belirlenmesi, bu harekete ilişkin felsefenin anlaşılması bakımından önemlidir. Halkın Yavaş Şehir Hareketi'ni ne şekilde algıladığı, potansiyel yavaş şehirlerin yönetimlerine önemli katkılar sunabilecektir. Türkiye'de Yavaş Şehir Hareketi'ne öncülük eden Seferihisar halkının böyle bir hareketi ne derecede desteklediğinin belirlenmesi, Seferihisar'da Yavaş Şehir Hareketi'ni yönetenler açısından önümüzdeki yıllar için yeni politikalar üretmelerine yardımcı olacaktır. Araştırma, Seferihisar halkının yaşam doyumlarını ölçmeyi de amaçlamaktadır. Yaşam doyumu ölçümü, 2009 yılından bu yana, yavaş şehir ortamında yaşayan insanların bu ortamdan memnun olup olmadıkları hakkında bir fikir sunacaktır. Yavaş şehir uygulamalarının temel hedefi yerel halkın mutluluk ve refah olgusunu ne derece gerçekleştirdiğinin belirlenmesidir. Bu doğrultuda araştırmada yanıtları aranan sorular şunlardır:

- Seferihisar halkı, Yavaş Şehir Hareketi'ni hangi boyutlarda algılamaktadır?
- Seferihisar halkı, Yavaş Şehir Hareketi'ni ne derecede desteklemektedir?
- Seferihisar halkının, yaşam doyumu ne düzeydedir?
- Yavaş Şehir Hareketi, Seferihisar halkının yaşam doyumunu etkilemekte midir?
- Yavaş Şehir Hareketi'ni destekleme derecelerine göre, Seferihisar halkı kaç kümede incelenebilir?

4. Araştırmanın Yöntemi

4.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, ilişkisel tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Bu modelde; iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığı ve/veya derecesi tespit edilmeye çalışılmaktadır. Genelde korelasyon ve karşılaştırmaya olanak sağlayan analizlerden yararlanılmaktadır (Karasar, 2011: 87). Ayrıca, araştırmanın tanımlayıcı bir nitelik taşıdığı da söylenebilir. Böylesi bir araştırmada, araştırmanın merkezinde yer alan olgunun mevcut durumu ortaya konularak doğru bir şekilde tanımlanmaktadır (Altunışık ve diğ., 2010: 69).

4.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler, alan yazından yararlanılarak geliştirilen bir anket ile toplanmıştır. Ankette demografik soruların yanı sıra, üç ayrı ölçek bulunmaktadır. Yöre halkının

Yavaş (sakin¹) Şehir Hareketi hakkındaki algılarını belirlemeye dönük 26 maddelik ölçek, Kuvan ve Akan (2005) ve Özgen'in (2012) çalışmalarından geliştirilmiştir. Yerel halkın yaşam doyumlarını belirlemeye dönük 5 maddelik ölçek, Pavot ve Diener'den (1993) yararlanılarak Türkçeye uyarlanmıştır. Yerel halkın sakin şehir hareketine ilişkin desteklerini belirlemeye yönelik üçüncü ölçek, dört maddeden oluşup McGehee ve Andereck (2004), Akova (2006), Semmens ve Freeman (2012), Bilim ve Özer (2013)'in çalışmalarından yararlanılarak oluşturulmuştur. Her üç ölçeğin maddeleri için yanıt kategorileri oluşturulurken 5'li Likert derecelemesinden yararlanılmıştır. Taslak anket, anlaşılabilirlik açısından 12 Mart 2013 tarihinde Seferihisar halkından seçilen 10 kişi üzerinde ön teste tabi tutulmuştur. Ayrıca, taslak anketi, Sayın Bülent KÖSTEM² de titizlikle incelemiştir. Öneri ve eleştiriler dikkate alınarak ankete son şekli verilmiştir.

4.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Seferihisar Belediyesi sınırları içinde yaşayan 18 yaş üstü kişiler oluşturmaktadır. 31 Aralık 2010 tarihi itibarıyla Seferihisar'da 18 yaş üstü 23.391 kişi yaşamaktadır. Nüfusun 10.000'in üzerinde olması nedeniyle, örnek büyüklüğünün belirlenmesinde oran için kullanılan sınırsız evren örnekleme formülünden ($n=p.q.z^2_{\alpha}/e^2$) yararlanılmıştır (Ural ve Kılıç, 2011: 47). Örnek büyüklüğü, varyansı maksimum kılan oran ($p:0,50$) dikkate alınarak %5 anlam düzeyinde ve %5 örneklem hatası ile 384 kişi olarak tespit edilmiştir ($n=p.q.z^2_{\alpha}/e^2=1,96^2 \times 0,5 \times 0,5 / 0,05^2=3,8416 \times 0,25 / 0,0025=384$). Ancak kotaların daha düzgün dağıtılabilmesi için, örnek büyüklüğü 400'e çıkarılmıştır. Örneklem yöntemi olarak tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kota örnekleme tercih edilmiştir. Kota örnekleme yöntemi, evrenin özelliklerini belirlediğine inanılan belirli değişkenlerin dikkate alınmasıyla örneklemin oluşturulmasıdır (Nakip, 2003: 186; Altunışık ve diğ., 2010: 141). Kota örnekleminin tercih edilmesinin nedeni, üç gün gibi kısa bir süre içerisinde tesadüfi yöntemlerle belirlenen örnek büyüklüğüne ulaşılmasının güç ve zaman alıcı olacağıdır. Seferihisar halkını daha iyi temsil edebilmesi için, 400 olarak tespit edilen örnek büyüklüğü, mahalle ve yaş grupları bazında kotalara ayrıştirilmiştir.

Anket uygulaması 31 Mart–2 Nisan 2013 tarihleri arasında Seferihisar'da araştırmacılardan biri ve bir anketör tarafından yüz yüze uygulanmıştır. Uygulama sırasında, kimi vatandaşların ankete katılmak istememeleri ve bu tip anketlerle son zamanlarda sıklıkla karşılaşmaları nedenleriyle mahallelerde belirlenen kotalara ulaşmada sorunlarla karşılaşmıştır. Buna rağmen, uygulama dönemi sonunda kullanılabilir durumda olan 416 ankete ulaşılmıştır. Tablo 1, mahalle ve yaş grubu bazında belirlenen kota ile uygulanan anket sayılarını göstermektedir. Tablodan görülebileceği üzere, 416 kişilik örneklemin başlangıçta belirlenen kotaları önemli ölçüde karşıladığı kanaatine ulaşılabilmektedir.

¹Seferihisar'da genel olarak 'Sakin Şehir' teriminin daha çok tercih edilmesinden dolayı anket formunun oluşturulması esnasında anketin anlaşılabilirliği açısından bu durum göz önünde bulundurularak 'Sakin' terimi kullanılmıştır.

² Sakin şehir hareketi konusunda oldukça deneyimli olan Seferihisar Belediyesi AB İlişkileri ve Proje Birimi ve Cittaslow Türkiye Ağı Teknik Koordinatörü.

Tablo 1: Mahalle ve Yaş Grubu Bazında Örneklem Kotalara Göre Kıyaslaması

Yaş Grubu Mahalle	18-21		22-29		30-39		40-49		50-59		60+		Toplam		Fark
	Kota	A.S.	Kota	A.S.	Kota	A.S.	Kota	A.S.	Kota	A.S.	Kota	A.S.	Kota	A.S.	
Atatürk	2	2	2	2	2	2	2	3	2	1	2	2	12	12	0
Bengiler	6	2	6	3	6	2	4	4	4	2	5	1	31	14	-17
Camikebir	15	8	16	22	16	33	14	22	11	13	11	9	83	107	+24
Cumhuriyet	2	2	2	3	2	1	2	2	2	2	3	2	13	12	-1
Ç.İbrahim Bey	6	6	5	5	5	10	4	8	3	3	4	4	27	36	+9
Hıdırlık	10	16	10	14	9	18	9	14	6	9	8	8	52	79	+27
Mersin alanı	6	0	6	0	6	1	4	0	4	0	5	1	31	2	-29
Payamlı	3	0	2	1	2	0	3	1	2	0	4	0	16	2	-14
Sığacık	6	6	5	5	6	12	6	10	6	5	8	8	37	46	+9
Tepecik	5	5	5	5	4	4	4	5	4	5	5	5	27	29	+2
Turabiye	8	9	9	8	9	9	6	6	5	5	6	6	43	43	0
Ulaş	5	6	5	5	5	8	5	5	4	5	5	5	29	34	+5
Toplam	74	62	73	73	72	100	63	80	53	50	66	51	401	416	+15
Fark	-11		0		+28		+17		-3		-15		+15		

Not: A.S.: Elde edilen anket sayısı

4.4. Verilerin Analizi

Ankette yer alan üç ölçek için kayıp veri analizi yapılmış olup; sakin şehir hareketi algı ölçeğinde en fazla %0,7, yaşam doyumu ölçeğinde %0,2 kayıp veri varken, turizmi destekleme ölçeğinde ise hiç kayıp veri bulunmamaktadır. Kayıp verilerde çok önemli ölçüde rastgelelik olduğu tespit edildiğinden, ölçeklerdeki kayıp veriler, ilgili maddenin ortalaması kullanılarak tamamlanmıştır (Kalaycı, 2010: 21-27). Veri analizinde çok değişkenli istatistik tekniklerin kullanılacak olması nedeniyle, her üç ölçek dikkate alınarak çoklu sapan analizi yapılmıştır. Çok değişkenli normallik varsayımının karşılanmasını zorlaştıran uç değerlerin Mahalanobis uzaklık değeri kullanılarak incelenebileceği belirtilmektedir (Çokluk ve diğ., 2012: 15). Bu bağlamda çalışmada kullanılan üç ölçek için ayrı ayrı Mahalanobis uzaklık değerleri hesaplanmıştır. Çoklu sapan gözlemlerin belirlenmesinde t-testi yaklaşımı tercih edilmiştir. Herhangi bir Mahalanobis değerinin sapan olarak kabul edilmesi için, parametre sayısını esas alan %0,1'deki t-değerinden büyük olması gerekir (Kalaycı, 2010: 212). 26 maddelik sakin şehir hareketi algı ölçeğine göre 1 gözlem (196 numaralı gözlem) sapan değere sahiptir ($t_{26,0,001}=3,435$). Sakin şehir hareketini destekleme ölçeğine göre 6 gözlemin (19, 26, 104, 158, 245 ve 254) çoklu sapan değere ($t_{4,0,001}=7,073$) sahip olduğu belirlenmiş olup; yaşam doyumuna göre ($t_{5,0,001}=5,893$) çoklu sapan değer yoktur. Bu çerçevede veri setinden 7 adet anket silinmiştir.

Çoklu sapan analizinden sonra, her üç ölçek dikkate alınarak Kalaycı (2010: 215-216)'da belirtildiği şekilde çoklu normal dağılım analizi gerçekleştirilmiştir. 26 maddelik sakin şehir algı ölçeği için hesaplanan korelasyon değeri (0,983) Kalaycı (2010: 231)'da yer alan 26 serbesti derecesinde ve %05'teki tablo değerinden (0,930)

büyük olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca 4 maddelik sakin şehir hareketini destekleme ölçeği için hesaplanan korelasyon değeri 0,947 olup, %05'teki teorik tablo değeri 0,813 ve 5 maddelik yaşam doyumu ölçeği için korelasyon değeri 0,987 olup, %05'teki tablo değeri 0,803'tür. Her üç ölçek için hesaplanan korelasyon değerlerinin ölçeklerin madde sayılarını esas alan %05 anlam düzeyindeki teorik değerlerden büyük olduğu anlaşılmıştır. Böylece her üç ölçeğin çok değişkenli normal dağılım gösterdiği kanaatine varılmıştır. Bununla birlikte analizlerde tanımlayıcı istatistiklerin yanında, faktör analizi, regresyon analizi, t-testi, ANOVA'dan yararlanılmıştır.

Sakin şehir hareketi algı ölçeğine uygulanan faktör analizinde, herhangi bir maddenin bir faktöre boyutlanabilmesi için ilgili faktör ile en az 0,300 yüke sahip olmasına bunun yanında 0,500 civarındaki ağırlıkların oldukça iyi kabul edildiği, 0,700'ün üzerindeki değerlerin ise çok iyi tanımlanmış olarak ifade edildiği (Hair ve diğ., 2010: 117), bir faktörün en az 3 maddeden oluşmasına (Şencan, 2005: 362), binişik madde durumunda iki faktör arasındaki yük farkının en az 0,100 düzeyinde olmasına (Çokluk ve diğ., 2012: 233) ve Varimax dönüşümü uygulanmasına karar verilmiştir.

4.5. Güvenirlilik

Araştırmada kullanılan üç ölçeğin güvenirlik analizi sonuçları doğrultusunda; 26 maddeden oluşan sakin şehir hareketi algı ölçeğinin madde-bütün korelasyonlarının bir madde hariç 0,321-0,738 arasında değiştiği (bir maddenin 0,222'dir) ve çoklu açıklıcılık(R^2) katsayılarının ise 0,344-0,748 aralığında ve Cronbach Alfa değerinin 0,951 olduğu tespit edilmiştir. Dört maddeden meydana gelen sakin şehir hareketini destekleme ölçeğinin Alfa değeri 0,912 ve katsayı aralıkları sırasıyla 0,685-0,862 ve 0,481-0,772 olarak gerçekleşmektedir. Beş maddeden oluşan yaşam doyumu ölçeğinde ise bu değerlerin 0,583-0,771 ve 0,381-0,625 arasında ve Alfa değerinin 0,861 olduğu tespit edilmektedir. Madde toplam korelasyonların +0,250'den büyük olması (Kalaycı, 2010: 412) ve çoklu R^2 değerlerinin 0-1 arasında değişmekle birlikte +1'e yaklaşması istenirken 0,300'den küçük olmaması arzu edilen bir durumdur (Alpar, 2012: 391). Bir sorunun madde-toplam korelasyon katsayısı çok düşük ise o sorunun ölçme aracında gereksiz bir soru olduğu ve ölçekten çıkarılması gerektiği yorumu yapılabilir (Özdamar, 2011: 610; Alpar, 2012: 489). Diğer taraftan her üç ölçekte de silindiğinde iç tutarlılık katsayısını dikkate değer şekilde yükseltecek herhangi bir maddenin varlığına da rastlanmamıştır. Tüm bu değerlendirmeler sonucu, her üç ölçeğin de 'Tüm ölçek için Alfa katsayı'larına bakıldığında yüksek derecede güvenilir olduğu kanaatine varılmıştır (Mooi ve Sarstedt, 2011: 221; Özdamar, 2011: 605; Kalaycı, 2012: 405).

5. Bulgular

Araştırmaya katılanların özelliklerine ilişkin bulgular, Tablo 2'de sunulmaktadır. Araştırmaya katılanların %55'e yakını erkek, yaklaşık üçte ikisi evlidir. Yaklaşık dörtte biri ilköğretim mezunu iken, üçte bir dolay lise ve dörtte bir dolay da en az lisans diplomasına sahiptir. Aylık gelir olarak %40 dolay 1000 TL'nin altında, %25'i 1000-2000 TL arası aylık gelire sahiptir.

Tablo 2: Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişken	Frekans	%	Değişken	Frekans	%
Cinsiyet (n:409)			Medeni durum (n:408)		
Kadın	189	46,2	Evlü	258	63,2
Erkek	220	53,8	Bekar	150	36,8
Yaş grubu (n:409)			Gelir (n:408)		
18-21 Yaş arası	61	14,9	1000 TL ve altı	162	39,7
22-29 Yaş arası	72	17,6	1001-2000 TL	103	25,2
30-39 Yaş arası	99	24,2	2001-3000 TL	94	23,0
40-49 Yaş arası	79	19,3	3001 TL ve üstü	49	12,0
50-59 Yaş arası	48	11,7	İkamet süresi (n:409)		
60 Yaş ve üzeri	50	12,2	1-2 yıl	46	11,2
Eğitim seviyesi (n:409)			3-5 yıl	57	13,9
İlkokul	56	13,7	6-10 yıl	53	13,0
Ortaokul	55	13,4	11-15 yıl	39	9,5
Lise	129	31,5	16-20 yıl	59	14,4
Ön Lisans	55	13,4	21-30 yıl	71	17,4
Lisans ve üstü	114	27,9	31 yıl ve üstü	84	20,5

Araştırmanın ilk sorusunun yanıtını bulabilmek için, sakin şehir hareketi algı ölçeğine uygulanan faktör analizi sonuçları, Tablo 3'te gösterilmektedir. Bir maddenin bir faktöre boyutlanabilmesi için ilgili faktör ile asgari 0,450 ya da daha yüksek düzeyde korelasyona sahip olması seçim için iyi bir ölçüt olarak kabul edildiğinden yapılan faktör analizi sonunda 26 maddenin yük değerlerinin belirtilen değerden daha yüksek olmasından dolayı herhangi bir madde çıkarımına gidilmemiştir (Büyüköztürk, 2009: 124). 26 madde dört faktör altında toplanmış ve toplam varyansın yaklaşık üçte ikisini açıklamıştır.

Tablo 3'e göre ilk faktör on bir maddeden oluşmakta ve toplam varyansın yaklaşık dörtte birini açıklamaktadır. Bu faktörde; doğal kaynakların ve yeşil alanların korunması, turizm yatırımcılarının yeşil alanların korumaya yönelik daha duyarlı hareket etmeleri, çevreyi koruma bilincini artırması, hava, su ve toprak kirliliğini önemli ölçüde azaltması, planlı yapılanmayı sağlaması, çevreye olumlu etkileri olması ve inşa edilen otellerin, çevre ile uyum içerisinde olmasını sağlaması gibi ağırlıklı olarak doğal çevre üzerinde etkisine ilişkin maddeler bir araya gelmiştir. Bu nedenle, faktöre "*doğal çevreye etkisi*" adı verilmiştir.

İkinci faktör altı maddeden oluşmakta ve toplam varyansın yaklaşık beşte birini açıklamaktadır. Bu faktörde istihdam olanaklarını iyileştirmesi, kamu hizmetlerinin kalitesini iyileştirmesi, yaşam standardının yükselmesini sağlaması, yerel ekonominin canlanmasını sağlaması, bölge dışından gelen yatırımları artırması gibi ağırlıklı olarak refah düzeyi ve ekonomik etkilere ilişkin maddeler bir araya gelmiştir. Bu nedenle faktör de, "refah etkisi" biçiminde adlandırılmıştır.

Üçüncü faktör, altı maddeden oluşmakta ve toplam varyansın %15'ini açıklamaktadır. Bu faktörde; el sanatları, hediyeelik eşya gibi ürünlere yönelik ilgiyi artırması, yöresel halk oyunları, müzik, resim, heykeltçilik gibi sanat alanlarına ilgiyi artırarak, bu ürünlerin tanıtımlarının yapılmasını sağlaması, kültürler arası iletişimi güçlendirmesi ve sosyal yaşamın gelişmesini sağlaması gibi maddeler bir araya geldiğinden, faktöre "kültürel etkisi" denmiştir.

Tablo 3: Sakin Şehir Hareketi Algısının Boyutları

	Yük	Öz değeri	Açık. Varyans	Ort.	Alfa
I. DOĞAL ÇEVREYE ETKİSİ (11 Madde)				3,0383	
Doğal kaynakların ve yeşil alanların korunmasını sağlamıştır.	0,839	6,164	23,709	3,0147	0,931
Turizm yatırımcılarının yeşil alanların korumaya yönelik daha duyarlı hareket etmelerini sağlamıştır.	0,816			2,9756	
Çevreyi koruma bilincini artırmıştır.	0,789			2,9559	
Hava, su ve toprak kirliliğini önemli ölçüde azaltmıştır.	0,759			3,0294	
Planlı yapılanmayı sağlamıştır.	0,701			2,8775	
Trafik yoğunluğunu azaltmıştır.	0,691			2,2653	
Çevreye olumlu etkileri olmuştur.	0,623			3,3350	
Tarım alanlarına verilen önemi artırmıştır.	0,620				
İnşa edilen otellerin, çevre ile uyum içerisinde olmasını sağlamıştır.	0,604		3,0442		
Kültürel değerlerin korunmasını sağlamıştır.	0,525		3,4083		
Bölgeye gelen turistler, sosyal yaşamı olumlu yönde etkilemiştir.	0,500		3,3677		
II. REFAH ETKİSİ (6 Madde)				3,3270	
İstihdam olanaklarını iyileştirmiştir.	0,790	5,099	19,610	3,1638	0,912
Kamu hizmetlerinin kalitesini iyileştirmiştir.	0,786			3,1687	
Yaşam standardının yükselmesini sağlamıştır.	0,783			3,1956	
Yerel ekonominin canlanmasını sağlamıştır.	0,719			3,6357	
Bölge dışından gelen yatırımları artırmıştır.	0,663			3,5676	
Kamu kuruluşları ile özel işletmelerin uyum içerisinde çalışmalarını sağlamıştır.	0,661			3,2304	
III. KÜLTÜREL ETKİSİ (6 Madde)				3,6879	
El sanatları, hediyelik eşya gibi ürünlere yönelik ilgiyi artırmıştır.	0,792	4,001	15,387	3,8603	0,890
Yöresel halk oyunları, müzik, resim, heykeltçilik gibi sanat alanlarına ilgiyi artırarak, bu ürünlerin tanıtımlarının yapılmasını sağlamıştır.	0,783			3,6650	
Kültürler arası iletişimi güçlendirmiştir.	0,636			3,5528	
Restoranların ve otellerin hizmet kalitelerinin iyileşmesini sağlamıştır.	0,555			3,6333	
Bölgeye gelen turistlerin sayısını artırmıştır.	0,519			3,8044	
Sosyal yaşamın gelişmesini sağlamıştır.	0,504			3,6118	
IV. EKONOMİK ETKİSİ (3 Madde)				3,4102	
Toplam gelirin büyük bir kısmının belli kişilerde toplanmasına neden olmuştur.	0,821	1,872	7,201	3,2696	0,652
Bölge dışından gelenlerin yatırımları nedeniyle, turizm gelirlerinin büyük bir kısmının bölge dışına çıkmasına sebebiyet vermiştir	0,816			3,1552	
Bölgeye göçü artırmıştır.	0,486			3,8059	
Varimax rotasyonlu temel bileşenler analizi. Açıklanan toplam varyans: % 65,906	Genel ortalama: 3,2977;				
KMO örneklem yeterliliği: %95,3; Bartlett's küresellik testi: X ² : 7277,208, s.d.:325, p<0,0001	Ölçeğin tamamı için Alpha: 0,952;				
	Yanıt kategorileri: 1:Kesinlikle katılmıyorum... 5:Kesinlikle katılıyorum				

Son faktör üç maddeden meydana gelmekte ve toplam varyansın %7'sini açıklamaktadır. Bu faktörde; gelirin büyük bir kısmının belli kişilerde toplanmasına neden olması, bölge dışından gelenlerin yatırımları nedeniyle, turizm gelirlerinin büyük bir kısmının bölge dışına çıkmasına sebebiyet vermesi ve bölgeye göçü artırması maddeleri bir araya gelmiştir. Bu nedenle faktöre "ekonomik etkisi" adı

verilmiştir. Faktör analizi, birinci araştırma sorusunun yanıtını bulma fırsatı sağlamıştır. Buna göre; Seferihisar halkı, sakin şehir hareketini dört boyutta algılamaktadır. Bunlar; doğal çevreye, refah seviyesine, kültürel ve ekonomik etkisi şeklindedir. Faktörlerin ortalamaları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında, sakin şehir hareketi göreceli olarak en çok kültürel yaşamı etkilemiştir. Bunu ekonomik etkileri izlemektedir. Göreceli olarak refaha etkisi üçüncü sırada olup; doğal çevreye etkisi son sıradadır.

İkinci araştırma sorusunun yanıtını bulabilmek amacıyla sakin şehir hareketini destekleme ölçeğinin maddeleri, kararsızlık kategorisi olan 3'e göre t-testine tabi tutulmuştur. Tablo 4, bu analizin sonuçlarını göstermektedir. Buna göre, Seferihisar halkının sakin şehir olmanın bölgeye yararlı olduğunu düşünmekte (X :3,8729), bu konuda verilen uğraşın boşa olmadığı görüşünü paylaşmakta (X :3,8093) ve sakin şehir niteliğinin daha geliştirilmesi arzu edilmektedir (X :4,0391). Ayrıca, genel olarak Seferihisar'da turizmin gelişmesi (X :4,1443) istenen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle, Seferihisar halının sakin şehir hareketi konusunda kararsız olmadıkları, ciddi anlamda bu hareketi destekledikleri tespit edilmektedir.

Tablo 4: Sakin Şehir Hareketini Destekleme Ölçeği t-testi Sonuçları (n:409)

	Ortalama	Std.Sapma	t-değeri	p-değeri
1.Seferihisar'da turizmin gelişmesini destekliyorum.	4,1443	1,22123	18,949	0,000
2.Seferihisar'ın Sakin Şehir (cittaslow) olmasının bölgeye yararlı olduğunu düşünüyorum.	3,8729	1,23212	14,327	0,000
3.Seferihisar'ın Sakin Şehir olması için verilen uğraşın yararlı olduğunu düşünüyorum.	3,8093	1,24767	13,118	0,000
4.Seferihisar'ın Sakin Şehir yolunda daha da gelişmesini arzu ediyorum.	4,0391	1,27511	16,481	0,000

NOT: Yanıt kategorileri: 1:Kesinlikle katılmıyorum ... 5:Kesinlikle katılıyorum; Test edilen değer: 3

Üçüncü araştırma sorusunun yanıtı, ikinciye benzer şekilde verilmiştir. Tablo 5, t-testi sonuçlarını göstermektedir. Buna göre, yaşam doyum ölçeğinin üç maddesinde kararsızlık söz konusu olmayıp, araştırmaya katılanlar bu maddeler çerçevesinde kendilerini mutlu hissetmektedirler. Başka bir anlatımla, araştırmaya katılanlar ideallerine yakın bir yaşam sürdürdükleri (X :3,3056), hayatlarından memnun oldukları (X :3,5588) ve hayatlarında istedikleri her şeye sahip oluklarını (X :3,1271) düşünmektedirler. Buna karşın, hayat koşullarının mükemmel olduğu (X :3,0735) ve yaşam şartlarını değiştirme konusunda (X :3,0466) kararsız kaldıkları anlaşılmaktadır. Bir bütün olarak bakıldığında, kısmen mutlu olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo 5: Yaşam Doyumu Ölçeği t-testi Sonuçları (n:409)

	Ortalama	Std.Sapma	t-değeri	p-değeri
1.Çoğu açıdan ideallerime yakın bir hayat sürüyorum.	3,3056	1,28605	4,806	0,000
2.Hayat koşullarım mükemmeldir.	3,0735	1,19003	1,250	0,212
3.Hayatımdan memnunum.	3,5588	1,18258	9,556	0,000
4.Bugüne kadar hayatımda istediğim her şeye sahip oldum.	3,1271	1,26160	2,038	0,042
5.Şu ana kadar yaşadıklarımı değiştirme şansım olsa bile hiçbir şeyi değiştirmedim.	3,0466	1,40038	0,672	0,502

NOT: Yanıt kategorileri: 1:Kesinlikle katılmıyorum ... 5:Kesinlikle katılıyorum; Test edilen değer: 3

Seferihisar'ın sakin şehir olması ve buna ilişkin algının Seferihisar halkının yaşam doyumu üzerinde etkili olup olmadığı, etkili ise sakin şehir algısı boyutlarından hangilerinin yaşam doyumlarına katkıda bulunduğunu tespit etmek için regresyon analizi yapılmıştır. Tablo 6, yapılan regresyon analizi sonucunu göstermektedir. Modelin bir bütün olarak geçerli olduğu için ($F_{4;404}:19,262$; $p<0.0001$), modele bağlı olarak bağımlı değişkenin tahmin edilebileceği anlaşılmaktadır. Ayrıca, otokorelasyon olmadığı ($D-W:1,931$) ve çoklu bağlantı sorunlarının bulunmadığı (en düşük tolerans değeri:0,309, en büyük VIF:3,238, en büyük CI:18,397) tespit edilmiştir. D-W istatistiğinin 1,5-2,5 aralığında olması (Kalaycı, 2010: 264), tolerans değerinin 0,200'den daha küçük olmaması (Büyüköztürk, 2009: 100), VIF değerlerinin 10'dan (Alpar, 2012: 390) ve CI değerlerinin de 30'dan büyük olmaması (Çokluk ve diğ., 2012: 36) otokorelasyon ve çoklu bağlantı olmaması açısından istenilen değer aralıklarıdır. Model, Seferihisar halkının yaşam doyumunu %15,2 oranında açıklayabilmektedir.

Tablo 6: Araştırmaya Katılanların Yaşam Doyumları Üzerinde Sakin Şehir Algısının Etkisi

	Standardize edilmemiş katsayılar		Standardize edilmiş katsayılar	t-değeri	Anlam düzeyi	Çoklu bağlantı istatistikleri		
	β	Std.Hata	Beta			Tolerans	VIF	CI
(Sabit)	9,063	1,086		8,346	0,000			1,000
Doğal çevreye etkisi	0,083	0,031	0,174	2,626	0,009	0,476	2,103	8,412
Refah etkisi	0,263	0,061	0,320	4,299	0,000	0,376	2,660	11,749
Kültürel etkisi	-0,081	0,074	-0,089	-1,090	0,276	0,309	3,238	12,969
Ekonomik etkisi	0,081	0,098	0,043	0,822	0,412	0,776	1,288	18,397
Bağımlı değişken: Yaşam doyumu; R: 0,400; R ² : 0,160; Düzeltilmiş R ² : 0,152; D-W: 1,931; Model için F _{4;404} : 19,262; p<0.0001								

Tablo 6'ya göre Seferihisar halkının yaşam doyumuna, Seferihisar'ın sakin şehir olması olumlu yönde katkıda bulunmaktadır. Sakin şehir algısının dört boyutundan iki tanesi, yaşam doyumu üzerinde etkilidir. Buna göre, sakin şehir olmanın refah seviyesinde yarattığı bir birimlik artış, yaşam doyumunda 0,320 birimlik bir artışa yol açarken, doğal çevre üzerindeki olumlu etkileri ise 0,174 birimlik artış sağlayabilmektedir. Sakin şehir olmanın refah etkisine ilişkin boyut dikkate alındığında, sakin şehir olarak istihdam olanaklarının iyileşmesi, kamu hizmetlerinin gelişmesi, yaşam standardının yükselmesi, yerel ekonominin canlanması ve yatırımların artması insanların yaşam doyumlarını olumlu yönde etkilemektedir. Benzer şekilde; sakin şehir olmanın doğal kaynaklar ve yeşil alanların korunması, yeşil duyarlı yatırımların artması, çevre koruma bilinci yaratması, doğal çevredeki (hava, su, toprak) kirliliği azaltması gibi çevre üzerindeki olumlu etkileri de, araştırmaya katılanların yaşam doyumlarını olumlu yönde etkileyen bir husus olmaktadır. Böylece dördüncü araştırma sorusunun yanıtı da bulunmaktadır.

Araştırmanın beşinci sorusu, sakin şehir hareketini destekleme derecesine göre araştırmaya katılanların kaç kümede incelenebileceği yönünde idi. Bu sorunun yanıtını bulabilmek için dört maddeden oluşan ölçek kullanılarak, iki aşamalı kümeleme analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 7'ye göre 409 gözlemin 304'ü birinci gruba, 105'i ikinci gruba oluşturmuştur. Ölçeğe ait dört maddenin ortalamaları, grup üyeliklerine göre incelendiğinde birinci grup ortalamalarının 4'ün üzerinde gerçekleştiği ve ikinci gruptakilerden önemli derecede büyük olduğu dikkat

çekmektedir. Bu nedenle birinci gruba sakin şehir hareketini destekleyenler, ikinci gruba da sakin şehir hareketini desteklemeyenler adı verilmiştir.

Tablo 7: Sakin Şehir Hareketi'ni Desteklemeye Göre Küme Merkezleri

	n	1.Seferihisar'da turizmin gelişmesini destekliyorum		2.Seferihisar'ın Sakin Şehir (cittaslow) olmasının bölgeye yararlı olduğunu düşünüyorum		3.Seferihisar'ın Sakin Şehir olması için verilen uğraşın yararlı olduğunu düşünüyorum		4.Seferihisar'ın Sakin Şehir yolunda daha da gelişmesini arzu ediyorum.	
		Ort.	S.Sapma	Ort.	S.Sapma	Ort.	S.Sapma	Ort.	S.Sapma
Destekleyenler	304	4,5888	0,59592	4,4770	0,56824	4,3980	0,62626	4,6414	0,49392
Desteklemeyenler	105	2,8571	1,60185	2,1238	0,92711	2,1048	1,00884	2,2952	1,23976
Bütünleşik	409	4,1443	1,22123	3,8729	1,23212	3,8093	1,24767	4,0391	1,27511

NOT: Yanıt kategorileri: 1:Kesinlikle katılmıyorum ... 5:Kesinlikle katılıyorum

Sakin şehir hareketini destekleyenler ve desteklemeyenler dikkate alınarak sakin şehir algısının boyutlarına uygulanan t-testi sonuçları, Tablo 8'de gösterilmektedir. Buna göre, sakin şehir hareketini destekleyenler tüm boyutlarda desteklemeyenlere kıyasla daha olumlu düşünmektedirler. Başka bir anlatımla, sakin şehir hareketini destekleyenler desteklemeyenlere kıyasla, bu hareketin şehirlerin doğal çevre, refah, kültür ve ekonomik gelişmesine etkilerinin daha fazla olacağını düşünmektedirler.

Tablo 8: Sakin Şehir Hareketini Destekleme Durumuna Göre Sakin Şehir Hareketi Algısının Karşılaştırılması

	Sakin şehir hareketini;	n	Ort.	Std.Sapma	t-değeri	p-değeri
Doğal çevreye etkisi	Destekleyenler	304	3,2988	0,87562	10,297	0,000
	Desteklemeyenler	105	2,2840	0,85616		
Refah etkisi	Destekleyenler	304	3,6176	0,90987	11,006	0,000
	Desteklemeyenler	105	2,4854	0,90591		
Kültürel etkisi	Destekleyenler	304	3,9793	0,70101	10,453	0,000
	Desteklemeyenler	105	2,8445	1,03335		
Ekonomik etkisi	Destekleyenler	304	3,5319	0,81353	4,253	0,000
	Desteklemeyenler	105	3,0579	1,03721		

NOT: Yanıt kategorileri: 1:Kesinlikle katılmıyorum ... 5:Kesinlikle katılıyorum

6. Sonuç ve Öneriler

Ülke ekonomilerine çok fazla katkı yapan turizm sektöründe turistik tüketici tercihlerinin son yıllarda geleneksel değerlerine sahip çıkma ve yerel ürünleri tüketme eğiliminde olduğu görülmektedir. Temel felsefesi yerel ve doğal değerlerin korunması ve yaşatılması olan Yavaş Şehir Hareketi'nin, teknolojik gelişmelere tamamıyla karşı olduğu düşünülmemelidir. Burada önemli olan, teknolojinin sahip olunan doğal ve kültürel kaynaklara zarar vermeden belirli bir düzen ve sınır içerisinde kullanılmasıdır. Yavaş şehir felsefesinde önemli olan önce üretim, sonra tüketim döngüsü içerisinde doğal yaşamın korunup kullanılması ve gelecek kuşaklara aktarılıp sürdürülmesidir. Yavaş şehir aslında şehre verilen, şehrin hak ettiği bir ödüldür. Nasıl ki temiz plajlara mavi bayrak, doğayı koruyan otellere çam ödülü varsa, yavaş şehir de bu kriterleri yerine getirmiş ve hak etmiş şehirlere verilen sertifikalı bir ödüldür. Tüm dünyada yaygınlaşan yavaş şehir felsefesi maalesef ki Türkiye'de henüz gelişmemiştir. Bu

durum konunun yeni olduğu, bilinmediği veya gereken hassasiyetin yeterince gösterilmediği anlamına gelmektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 192).

Çalışmada yavaş şehir olmanın refah etkisine ilişkin boyutu dikkate alındığında, yavaş şehir olarak istihdam olanaklarının iyileşmesi, kamu hizmetlerinin gelişmesi, yaşam standardının yükselmesi, yerel ekonominin canlanması ve yatırımların artması insanların yaşam doyumlarını olumlu yönde etkilemektedir. Benzer şekilde; doğal kaynaklar ve yeşil alanların korunması, yeşile duyarlı yatırımların artması, çevre koruma bilinci yaratması, doğal çevredeki (hava, su, toprak) kirliliği azaltması gibi çevre üzerindeki olumlu etkileri de, araştırmaya katılanların yaşam doyumlarını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Başka bir anlatımla, Yavaş Şehir Hareketi'ni destekleyenler desteklemeyenlere kıyasla, bu hareketin şehirlerin doğal çevre, refah, kültür ve ekonomik gelişmesine etkilerinin daha fazla olacağını düşünmektedirler. Harekete göre, küçük şehirlerin geleneksel mimarilerinin ve yaşam biçimlerinin sıkı kurallarla korunup yerel halk tarafından kullanılmaları savunulmaktadır. Bu nedenle olumsuz etkileri daha fazla görülen kitle turizmi yerine doğaya ve geleneklere saygılı, sürdürülebilirliği destekleyen, kültürlü, yüksek gelir düzeyinde ve sayıca daha az turist ziyareti hedeflenmektedir. Bölgenin ünlenmesinden sonra artan talep karşısında arsa fiyatlarının yükselmesi, yerel mimari yerine çok sayıda ve çok katlı betonarme yapıların yapılması bu felsefeyle ters düşecektir. Fazla yatak kapasitesine sahip, çok katlı betonarme konaklama işletmeleri yerine, yerel mimariye uygun küçük ve sevimli konaklama tesislerinin yapımı teşvik edilmelidir. Böyle bir uygulama taşıma kapasitesinin aşılmasını, aşırı yığılmalar ve bozulmaları önleyecektir. Bu nedenle aşırı kalabalıklaşma ve büyük konaklama tesisleri yapımının önüne geçilmelidir. Restoranlarda, yerel ürünlerin modern sunum teknikleri ile tüketilmesi teşvik edilebilir. Bu konuda gerekirse eğitim kurumlarından destek alınabilir. Turistin yerel halk ve yerel yaşamı gözlemleyip iletişim kurabileceği ve yerel yiyecek-içeceklerin keyfine varabileceği birer sosyal ortam niteliğindeki Seferihisar sokaklarındaki geleneksel kafe ve restoran sahipleri ile birlikte korunup hizmete sunulması desteklenmelidir. Böylece turist, beklentisine uygun huzur, mutluluk, geleneksellik ve otantiklik deneyimini rahatça yaşayabilecektir.

Ekoturizm ve sürdürülebilirlik kavramlarıyla vurgulanan doğal ve tarihi kültürel çevrenin korunmasında şehirlerin refah seviyesini yükseltmek için turizmden yararlanırken yerel halkın yaşam biçiminin de korunması hedeflenmektedir. Bu düşünceyle Yavaş Şehir Hareketi bölge ve şehirlere özgü yerel kültürel değerler ve yöresel yiyeceklerin korunması amacıyla Türkiye Patent Enstitüsü'nce tescillenip coğrafi işaretlenmesine olanak tanımaktadır. Coğrafi işaret alan ürünler marka değeri taşıdıkları için, bölge tanıtım ve pazarlanmasında kullanılabilir. Bu amaçla benzersiz bölgesel kültürel değerlerin turizme kazandırılıp bölge ekonomisine canlılık kazandırılması teşvik edilmeli ve yerel halk bu konuda bilinçlendirilmelidir.

Yavaş Şehir Hareketi, tüm dinamikleri pasifleştirilmiş geriye dönük bir yaşam anlayışının aksine var olan güzellikleri koruyarak geliştirmeyi, yeni iş alanları yaratarak teknolojiyi bu yeniliklerde kullanmayı, sosyal adalet ve bölgesel kalkınma sağlamayı amaçlamaktadır. Yavaş Şehir Hareketi'nin bir başka önemi ise yavaş şehir felsefesinin yerel halkın tamamı tarafından anlaşılması ve benimsenmesidir. Hareketin başarısı ve sürekliliğinde yerel yönetimlerin özverili çalışmaları kadar halkın harekete verdiği destek de önemlidir. Yavaş şehir kriterleri uygulanıp geliştirildiğinde bölgeye gelen turistin beklentisi, yerel halkın gözetilmesi ve turizmde sürdürülebilirlik

birlikte ve kademeli olarak gerçekleşecektir. Bu bağlamda yerel halkın Yavaş Şehir Hareketi'nin anlamı ve hedefi konusunda bilgilendirilmesi, eğitilmesi, eğer amaçlardan sapma varsa yerel halkın yöneticileri uyarması ve konuyu sahiplenmesi önemlidir.

6.1. Sınırlılıklar

Her araştırmada olduğu gibi, yapılan bu alan araştırmasının da bir takım sınırlılıkları vardır. İlk olarak, Seferihisar şehrinin ilk yavaş şehir olması ve 2009 yılından bu yana yerel halkın hareket ile ilgili tutum ve algılarının diğer yavaş şehirlere kıyasla daha yoğun olacağı düşüncesi nedeniyle çalışma Türkiye'nin dokuz yavaş şehirden sadece Seferihisar'da gerçekleştirilerek sınırlandırılmıştır. Benzer çalışmalar Türkiye'de tüm Yavaş Şehirlerde gerçekleştirilebilir ve böylece farklı coğrafyalarda yaşayan insanların bu hareketi nasıl algıladıkları ve yaşamlarını ne yönde etkilediği karşılaştırmalı olarak tespit edilebilir.

Araştırmada olasılığa dayalı olmayan örnekleme tekniklerinden kota örneklemesine başvurulmuştur. Araştırmacıların farklı illerde yaşamaları ve Seferihisar'ın mahallelerinde ikamet eden, 18 yaş üstü farklı yaş gruplarından insanların oranları doğrultusunda bir örneklem oluşturma isteği, kota örneklemesinin nedeni olmuştur. 12 mahalle ve 6 yaş grubu dikkate alınarak hesaplanan kotaların bir kısmı istenen sayıda gerçekleştirilememiştir. Bu durum sıklıkla, turizmden daha az etkilenen mahallelerde yaşanmıştır. Kimi sakinler, son zamanlarda böyle anketlerle sıklıkla karşılaştıklarını belirtmiş ve bu nedenle de ankete katılmak istememişlerdir, kimileri ise, herhangi bir sebep göstermeden anketi yanıtlamak istememiştir. Bu doğrultuda yapılacak başka çalışmalarda, Seferihisar'ın veya başka Yavaş Şehirlerde hareketten nispeten daha az etkilenen mahallelerde, bu durumun nedenleri nitel veriler toplanarak belirlenebilir. Böylesi çalışmalar, yerel yönetimlere turizmin faydalarının tüm mahallelere yayılması konusunda rehberlik edebilir ve karar desteği sağlayabilir. Ayrıca, yeni çalışmalarda olasılığa dayalı örnekleme tekniklerinin kullanılmasına çalışılabilir.

Başka bir kısıt ise, anket uygulamasının yapıldığı dönem ile ilgilidir. Anket uygulaması, turizm hareketlerinin düşük seyir ettiği 31 Mart – 2 Nisan 2013 tarihleri arasında uygulanmıştır. Bu tarihlerin seçilmesinin bir nedeni, Yavaş Şehir Hareketi'ne dönük algıyı turizm sezonu dışındaki bir dönemde tespit edebilme düşüncesidir. Böylece daha doğru verilere ulaşılması hedeflenmiş olmakla birlikte, sonraki araştırmalarda turizm sezonunun yoğun olduğu aylarda bu tarz çalışmalar yapılarak karşılaştırma sağlanabilir.

7. Kaynakça

- Akış, S. (1996). 'Turizmin Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkileri', *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(2), ss. 10-15.
- Akman, E., Negiz, N. ve Akman, Ç. (2013). Sürdürülebilir Bir Kalkınma için Yavaşça Acele Et (Festina Lente), İçinde B. Özer ve G. Şeker (Editörler) *Yerel ve Bölgesel Kalkınma: Küresel ve Yerel Bakış Açılıarı*, ss. 37-54, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Matbaa Birimi.
- Akova, O. (2006). Yerel Halkın Turizmin Etkilerini Algılamalarına ve Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma [elektronik versiyon]. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1(2), 1-17.

- Alpar, R. (2012). *Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinden Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlik-Güvenirlik*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Berber, Ş. (2003). 'Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri', *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), ss. 205-221.
- Bilim, Y. ve Özer, Ö. (2013). Yerel Halk Gözüyle Konya'da Turizmin Önemi ve Ekonomik, Sosyal, Çevresel Etkileri [elektronik versiyon], *14-15 Kasım 2013 Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu*, 1-7.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem Akademi.
- Cittaslowturkiye (2014). 'Cittaslow Üyelik Kriterleri', http://cittaslowturkiye.org/?page_id=1549 (06.07.2014).
- Çalışkan, U. ve Tütüncü, Ö. (2008). 'Turizmin Yerel Halk Üzerindeki Etkileri ve Kuşadası İlçesi Uygulaması', *IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, 23-27 Nisan 2008, Antalya, ss. 127-148.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler için Çok Değişkenli İstatistik SPSS ve LISREL Uygulamaları*, Ankara: Pegem Akademi.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis A Global Perspective*, New Jersey: Pearson.
- Heitmann, S., Robinson, P. ve Povey, G. (2011). Slow Food, Slow Cities and Slow Tourism, İçinde P. Robinson, S. Heitmann ve P. U. C. Dieke (Editörler) *Research Themes for Tourism*, ss. 114-127, London: CAB International.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kesici, M. (2012). 'Kırsal Turizme Olan Talepte Yöresel Yiyecek ve İçecek Kültürünün Rolü', *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), ss. 33-37.
- Kuvan, Y. ve Akan, P. (2005). 'Residents' Attitudes Toward General and Forest-Related Impacts of Tourism: The Case of Belek, Antalya', *Tourism Management*, 26(5), ss. 691-706.
- Mayer H. ve Knox P. (2010). 'Small-Town Sustainability: Prospects in the Second Modernity', *European Planning Studies*, 18(10), ss. 1545-1565.
- Mayer H. ve Knox P. L. (2006). 'Slow Cities: Sustainable Places in A Fast World', *Journal of Urban Affairs*, 28(4), ss. 321-334.
- McGehee, N. G. ve Andereck, K. L. (2004). 'Factors Predicting Rural Residents' Support of Tourism', *Journal of Travel Research*, 43, ss. 131-140.
- McKrecher, B., Okumus, F. ve Okumus, B. (2008). 'Food Tourism as a Viable Market Segment: It's All How You Cook The Numbers', *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 2(2), ss. 137-148.
- Mooi, E. ve Sarstedt, M. (2011). *A Concise Guide to Market Research The Process, Data, and Methods Using IBM SPSS Statistics*, Berlin: Springer.
- Nakip, M. (2003). *Pazarlama Araştırmaları Teknikler ve (SPSS Destekli) Uygulamalar*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Okumus, B., Okumus F. ve Mckrecher, B. (2007). 'Incorporating Local and International Cuisines in The Marketing of Tourism Destinations: The Cases of Hong Kong and Turkey', *Tourism Management*, 28(1), ss. 253-261.
- Orhan, A. (2010). 'Yerel Değerlerin Turizm Ürününe Dönüştürülmesinde 'Coğrafi İşaretlerin' Kullanımı: İzmit Pişmaniyesi Örneği', *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21(2), ss. 243-254.
- Özdamar, K. (2011). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*, Eskişehir: Kaan Kitabevi.

- Özgen, Ö. (2012). Seferihisar: 'A Sustainable Place in A Fast World', *Milli Folklor Dergisi*, 24(95), ss. 135-146.
- Pavot, W. ve Diener, E. (1993). 'Review of the Satisfaction With Life Scale', *Psychological Assessment*, 5(2), ss. 164-172.
- Semmens, J. ve Freeman, C. (2012). 'The Value of Cittaslow as an Approach to Local Sustainable Development: A New Zealand Perspective', 17(4), ss. 353-375.
- Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). *Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2011). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yurtseven, H. R. (2007). *Slow Food ve Gökçeada: Yönetmel Bir Yaklaşım*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yurtseven, H. R. Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş hareketi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Zepeda, L. ve Leviten-Reid, C. (2004). 'Consumers' Views on Local Food', *Journal of Food Distribution Research*, 35(3), ss. 1-6.